

En humanist bland naturvetare, det måste väl bli en katt bland hermelinerna. Javisst, om det gäller naturvetenskap. Men naturvetenskap är inte allt, inte heller humaniora. De har båda sina förutsättningar i vad man *menar med vetenskap*, hur man *ser på världen* och *sättet man tänker på*, alla inbördes relaterade. Denna "treenighet" är väl värd att begrunda, därför att den ytterst avgör vad som sker inom fackvetenskaperna. Men samtidigt ligger den utanför deras synfält och har därför sällan blivit sedd, i varje fall i Sverige. Den som med hjälp av insikter från egen forskning och utländska tänkare velat utforska området har därför bemötts med ovilja och aggressivitet, i synnerhet av naturvetare.

Men Erland Lagerroth, litteraturvetare från Lund, har ägnat sig åt detta i tjugio år och sju böcker. Däröf kan man läsa på websidan www.lagerroth.com. I denna bok kommer han bland annat fram till att humaniora och naturvetenskap behöver varann. För naturvetenskap handlar om en värld utan människa, humaniora om människan utan värld. Men världen är ju hel och en, det är bara vi som envisas med att dela upp den i två: människa och natur, själ och kropp, medvetande och materia.

Det behövs också ett "mer övergripande och kraftfullt slag av förklaring" (s. 201, 205) än naturvetenskapens traditionella. Inte längre bara analys i separata delar, reducerade till lägsta nivå, utan också ett sammanhållet betraktelsesätt, en förståelse för hur *självorganisation* skapar fungerande *processer* och *system*. Ett sådant sätt att tänka och arbeta leder till en annan vetenskap och en ny världsbild.

"Men speciellt vill jag nämna mina kollegiala kontakter [i Lund] med litteraturvetaren Erland Lagerroth. Vi fann snart att vi hade likartade intressen, även om vi politiskt sett inte hade samma värderingar. Vi ordnade spännande doktorandkurser, gemensamma för samhällsvetenskap och humaniora. Jag lärde mig mycket nytt genom Erlands stora och breda kunskaper och hans ovanliga lärdom som överskred traditionella ämnesgränser. Utöver sina idérika litteraturanalyser och diskussioner om ämnets metodologi sysslade han på ett originellt sätt med vetenskapsfilosofiska frågor. Han trängde djupt in i problemen och hans kritik av den mekanistiska världsbild som dominerat även humaniora är nyskapande. Erland är en eldsjäl och förnyare som inte räds att överskrida trånga ämnesgränser, som andra mindre begåvade och fantasifulla forskare vanligtvis ängsligt håller fast vid. Denna rädsla är tyvärr inbyggd i svenska universitets struktur. Erland fick betala priset för det som små själar upplevde som dumdristighet. Den professur för vilken han i ett annat land än Sverige skulle ha varit självskriven fick han aldrig."

Professor Joachim Israel, *Ett upproriskt liv. Memoarer*. (1998, s 293 f.)

Erland Lagerroth

HUMANIST BLAND NATURVETARE
eller Vetenskap-världsbild-sätt att tänka

HUMANIST BLAND NATURVETARE

eller
Vetenskap-världsbild-sätt att tänka

Erland Lagerroth